

Mateřská škola, Tišnov, U Humpolky, příspěvková organizace
Tišnov, Cáhlovská 1686, 666 01, IČ: 49457560

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Mateřská škola, Tišnov, U Humpolky, příspěvková organizace

„MY S PÍSNÍČKOU JDEM CELÝM ROKEM“

Platnost od 1. 9. 2018

Školní vzdělávací program

Mateřská škola, Tišnov, U Humpolky, příspěvková organizace
Tišnov, Cáhlovská 1686, 666 01, IČ: 49457560

MOTTO:

„MY S PÍSNÍČKOU JDEM CELÝM ROKEM“

*ŘEKNI MI A JÁ ZAPOMENU,
UKAŽ MI A JÁ SI VZPOMENU,
NECH MĚ TO UDĚLAT A JÁ POCHOPÍM.*

Zpracovatelé: kolektiv Mateřské školy, Tišnov, U Humpolky, příspěvková organizace

Školní vzdělávací program

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŠKOLY

Název programu:	My s písničkou jdeme celým rokem
Název školy:	Mateřská škola, Tišnov, U Humpolky, příspěvková organizace
Sídlo školy:	Cáhlovská 1686, 666 01 Tišnov
Pracoviště:	Cáhlovská 1686 Květnická 1684
IČ:	49457560
Telefon:	549 410 382 16 – Cáhlovská 1686 549 410 382 19 – Květnická 1684
Webové stránky	www.msuhumpolky.cz
Statutární orgán:	Mgr. Valová Iva
E-mail:	reditelka@msuhumpolky.cz
Telefon:	549 410 382 16
Zástupkyně školy:	Mgr. Doležalová Marta
E-mail:	zastupkyne@msuhumpolky.cz
Telefon:	549 410 382 15
Vedoucí ŠJ:	Doušková Jitka
E-mail:	jidelna@msuhumpolky.cz
Telefon:	549 410 382 11 – vedoucí ŠJ, Cáhlovská 1686 549 410 382 12 – školní kuchyně, Cáhlovská 1686 549 410 382 21 – školní kuchyně, Květnická 1684
Zřizovatel:	město Tišnov
IČ:	00282707
Č.j.	161/2018
Platnost:	od 1. 9. 2018 na dobu neurčitou

OBSAH

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	1
POSLÁNÍ ŠKOLY, FILOSOFIE	2
PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	3
Věcné podmínky	3
Životospráva	4
Psychosociální podmínky.....	4
Organizace	6
Řízení mateřské školy	7
Personální a pedagogické zajištění	7
Spoluúčast rodičů	8
VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIFICKÝMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	10
Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními	10
Systém péče o děti s podpůrnými opatřeními v mateřské škole.....	10
Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními	11
VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ NADANÝCH.....	12
DĚTI S ODKLADEM ŠKOLNÍ DOCHÁZKY	13
OCHRANA PŘED SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝMI JEVY A PŘED PROJEVY DISKRIMINACE, NEPŘÁTELSTVÍ NEBO NÁSILÍ	14
VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET.....	15
Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	15
ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ.....	16
METODY A FORMY PRÁCE	17
CHARAKTERISTIKA PROGRAMU.....	18
VZDĚLÁVACÍ OBSAH A JEHO STRUKTURA	20
I. téma Podzim usedl na náš sad	20
II. téma Zima zas přišla k nám	20
III. téma Jaro už je tu.....	20
IV. téma Už jde léto, už k nám jedou prázdniny.....	20
V. téma Domov je tam, kde bydlím.....	20
I. TÉMA: PODZIM USEDL NA NÁŠ SAD.....	21
I. Dítě a jeho tělo	22
II. Dítě a jeho psychika.....	22
III. Dítě a ten druhý.....	23
IV. Dítě a společnost	23
V. Dítě a svět.....	23
Formy a metody práce.....	24

II. TÉMA: ZIMA ZAS PŘIŠLA K NÁM	25
I. Dítě a jeho tělo	26
II. Dítě a jeho psychika	27
III. Dítě a ten druhý	28
IV. Dítě a společnost	28
V. Dítě a svět	29
Formy a metody práce	29
III. TÉMA: JARO UŽ JE TU	31
I. Dítě a jeho tělo	32
II. Dítě a jeho psychika	33
III. Dítě a ten druhý	34
IV. Dítě a společnost	35
V. Dítě a svět	36
Formy a metody práce	36
IV. TÉMA: UŽ JE LÉTO, UŽ K NÁM JEDOU PRÁZDNINY	38
I. Dítě a jeho tělo	39
II. Dítě a jeho psychika	40
III. Dítě a ten druhý	41
IV. Dítě a společnost	42
V. Dítě a svět	43
Formy a metody práce	44
V. TÉMA: DOMOV JE TAM, KDE BYDLÍM	45
I. Dítě a jeho tělo	46
II. Dítě a jeho psychika	47
III. Dítě a ten druhý	47
III. Dítě a společnost	48
V. Dítě a svět	48
Formy a metody práce	48
EVALUAČNÍ SYSTÉM	50
PLÁN EVALUACE	51

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Mateřská škola vznikla spojením dvou samostatných budov v roce 2003 - MŠ U Humpolky a MŠ Květnice.

V současné době je pětitřídní, všech pět tříd je věkově smíšených, dvě třídy jsou na odloučeném pracovišti na ulici Květnické a tři třídy jsou na pracovišti Cáhlovská 1686 a dohromady tvoří jeden právní subjekt, Mateřská škola, Tišnov, U Humpolky, příspěvková organizace. Kapacita mateřské školy je celkem 140 dětí.

Pracoviště Cáhlovská je trojtřídní budova s kapacitou 84 dětí. S dětmi pracuje šest plně kvalifikovaných učitelek, jedna pedagogická asistentka, školní asistent. Budova se nachází uprostřed města v prostorné zahradě se vzrostlými stromy a keři, které budovu dostatečně izolují od okolního prostředí. Zahrada byla zrekonstruována – zejména byly provedeny terénní úpravy a nové chodníky. Součástí je malé dopravní hřiště a brouzdaliště. Postupně dochází k obměně herních prvků.

Budova je jednopatrová, v přízemí jsou provozní místnosti – kuchyň, sklad, kancelář vedoucí školní jídelny, šatna kuchařek a ostatních provozních pracovníků, sociální zařízení zaměstnanců, sborovna, šatna učitelek, výdejna jídla. V přízemí je jedna třída pro děti, ze které je možné vyjít na školní zahradu. V patře se nacházejí dvě třídy a společná výdejna jídla. U každé třídy je kabinet na ukládání lehátek, lůžkovin, pomůcek pro potřebu třídy, šatna, umývárna pro děti. Dále se zde nachází kancelář ředitelky. Všechny třídy jsou prostorné, prosklené, pro celý den dostatečně prosvětlené a prosluněné, v oknech jsou zabudovány žaluzie. Pro snadnější orientaci jsou třídy pojmenovány: Kočata, Žabky, Medvíďata.

Budova pracoviště Květnická je rovněž jednopatrová, dvoutřídní, nachází se v klidném prostředí sídliště Květnice v blízkosti přírodní rezervace Květnice. Celková kapacita je 56 dětí. Provoz zajišťují čtyři učitelky, asistent pedagoga, dvě školnice a dvě kuchařky. Budova je opravená, třídy jsou prostorné. Součástí budovy je prostorná zahrada, pískoviště a další hrací prvky.

V přízemí budovy se nachází třída Kopretiny, umývárna a WC pro děti, šatna dětí, šatna učitelek, zázemí provozního personálu, kancelář zástupkyně ředitelky a skladovací prostory. V patře se nachází druhá třída Pampelišky, umývárna a WC pro děti, šatna a WC, šatna pro učitelky, kuchyň, sklad potravin a kancelář vedoucí školní jídelny. Veškeré vnitřní i venkovní prostory v obou budovách mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy podle platných předpisů.

Obě pracoviště školní kuchyně zajišťují stravování pro tři mateřské školy z okolí – MŠ Hradčany, MŠ Lomnička a MŠ Štěpánovice.

Je zajišťováno stravování pro dětskou skupinu Potůček.

POSLÁNÍ ŠKOLY, FILOSOFIE

Naším cílem je být školou, která slouží především dětem a jejich rodičům, chceme být školou, která je plnohodnotným partnerem při výchově svěřených dětí.

Podporujeme rozvoj osobnosti každého dítěte, rozvíjíme citovou, rozumovou i tělesnou oblast, vedeme děti k osvojování základních pravidel chování a mezilidských vztahů.

Dbáme na zdravý rozvoj dítěte, na pocit spokojenosti, bezpečí a jistoty. Respektujeme individuální vlastnosti a potřeby každého dítěte.

Proto je na všech zaměstnancích, abychom mu takové podmínky vytvářely, aby na konci předškolního období od nás odcházely děti radostné, spokojené s tvořivým přístupem k životu.

PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Věcné podmínky

Mateřská škola má dostatečně velké prostory, třídy byly z části vybaveny novým bezpečným a zdravotně nezávadným nábytkem, stolky i židlemi pro děti.

Na pracovišti U Humpolky byly zakoupeny skříně pro ukládání lůžkovin. Do všech tříd bylo zakoupeno jedno náhradní povlečení.

Hygienické zařízení i vybavení prošlo celkovou rekonstrukcí, odpovídá počtu dětí, je zdravotně nezávadné, bezpečné a estetické. WC a umývárna je řešena tak, aby zajišťovala bezpečný dohled nad dětmi. Toalety jsou odděleny na jenom pracovišti dělicími stěnami, které dětem poskytují větší soukromí.

Třídy jsou vybaveny hračkami, pomůckami, materiály a doplňky, které odpovídají počtu dětí. Jsou průběžně obměňovány a doplňovány. Hračky a pomůcky jsou dětem přístupné, jsou umístěné tak, aby si je děti mohly samostatně brát. Jsou stanovena pravidla pro jejich užívání.

V šatnách využíváme nástěnky pro výstavu prací dětí a současně jsou jedním z informačních zdrojů pro rodiče.

Na budovu bezprostředně navazuje zahrada. Prostory zahrady jsou dostatečně velké a umožňují dětem rozmanité pohybové a další aktivity, ale není dostatečně vybavena hračkami, pomůckami, sportovním a tělocvičným nářadím pro venkovní použití pro tak velký počet dětí.

Na školní zahradě pracoviště Květnická došlo k instalaci nových herních prvků a výstavbě dalšího pískoviště. U Humpolky bylo opraveno pískoviště a byla odstraněna jedna z terénních nerovností. Došlo k zastínění obou pískovišť. Na zahradu byly instalovány nové herní prvky.

Záměry:

Postupně dovybavit třídy novým nábytkem – stolky do tříd a židle, nové skříně na hračky.

Stále doplňovat hračky, chybějící tělovýchovné nářadí a náčiní, hrací prvky pro rozvoj fyzické obratnosti, vybavení na zahradu – balanční lávky, kladiny, plastové hokejky, doplňovat hračky na písek.

Ve spolupráci se zřizovatelem zajistit opravu plotu na Humpolce a opravu podlahové krytiny na obou pracovištích.

Dovybavit stavebnicemi a hračkami pro rozvoj polytechnické výchovy do třídy i na školní zahradu.

Ve spolupráci se zřizovatelem zrealizovat projekt přírodní zahrady na pracovišti Květnická.

Životospráva

Životospráva je plně vyhovující, dětem je poskytována plnohodnotná vyvážená strava, je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržovaná zdravá technologie přípravy. Při přípravě pokrmů a nápojů se jídelníčky obohacují o nové recepty se zdravou výživou.

Děti mají ve třídě stále k dispozici dostatek tekutin. Intervaly mezi jednotlivými jídly jsou dodržovány.

Děti do jídla nikdy nenutíme, ale snažíme se, aby vše alespoň ochutnaly a naučily se tak zdravému stravování.

Vedeme děti k samostatnosti a sebeobsluze při stolování a úklidu použitého nádobí.

Máme vypracovaný systém kritických bodů HCPP. Školní kuchyně byly modernizovány – dva konvektomaty a vybavení nerezovým nádobím, stoly.

Škola je zařazena do projektu Skutečně zdravá škola.

Denní rytmus a řád je pravidelný, je však natolik flexibilní, aby umožňoval organizaci činnosti v průběhu dne přizpůsobit potřebám a situacím, aby byla možnost reagovat na neplánované situace a události.

Záměry:

Vhodnou formou prodiskutovat s rodiči vedení dítěte k samostatnosti při stolování, k dodržování dohodnutých pravidel a jeho stravování v MŠ.

I nadále těsněji spolupracovat s rodiči a dalšími odborníky pro dětskou výživu. Organizovat besedy.

Důkladně promýšlet skladbu jídelníčku.

Nadále dodržovat pitný režim u dětí. Vytvořit u dětí správné pitné návyky.

Více se zaměřit na kulturu stolování, sezení u jídla, držení lžice a příboru.

Provést rekonstrukci školních výdejen na pracovišti U Humpolky.

Psychosociální podmínky

V MŠ je zajištěn pravidelný denní řád, který je natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činnosti dětí v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci.

Rodiče mají možnost přivádět své dítě do MŠ dle svých potřeb ráno mezi 6.00 – 8.15 hodinou.

Podmínky jsou pro vzdělávání dětí vyhovující, všechny děti mají rovnocenné postavení, žádné z nich není zvýhodňováno ani nezvýhodňováno.

Osobní svoboda a volnost dětí je respektována do určitých mezí vyplývajících z řádu a pravidel, které jsou ve škole stanoveny.

Rozvíjíme v dětech citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu.

Děti i dospělí se cítí v MŠ dobře, spokojeně, bezpečně a jistě.

Učitelé a ostatní pedagogové respektují potřeby dítěte, obecně lidské, vývojové a individuální, v jejich uspokojování jednají nenásilně, přirozeně, navozují situace pohody a klidu.

Děti jsou každodenně dostatečně dlouho venku.

Doba odpočinku a relaxace vychází z věkových a individuálních potřeb dětí.

Volnost dětí je dobře vyvážená s nezbytnou mírou omezení vyplývající z nutnosti dodržení řádu v MŠ a s respektováním pravidel soužití.

Pedagogický způsob jakým jsou děti vedeny je srozumitelný, podporující, projevuje se přímou, vstřícnou komunikací pedagoga s dětmi.

Ve vztahu mezi dětmi a dospělými se projevuje vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost, vzájemná pomoc a podpora.

Dospělí se chovají autenticky.

Učitelé a ostatní pedagogové se vyhýbají negativním slovním komentářům a podporují děti v samostatnosti, dostatečně oceňují, vyvarují se paušálních pochval stejně jako odsudků.

Učitelé a ostatní pedagogové se programově věnují neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňují prosociálním směrem k prevenci šikany a jiných sociálně patologických jevů.

Je zajištěn každodenní dostatečně dlouhý pobyt dětí venku nejméně dvě hodiny, děti otužujeme vzduchem i vodou.

V případě nepřízně počasí je program náhradních činností přizpůsoben dané situaci.

Dostatek pohybu je zajištěn jak venku, tak i ve třídách.

V denním programu je respektována individuální potřeba aktivity a spánku, je respektována potřeba každého dítěte na odpočinek.

Snažíme se podporovat zdravý životní styl.

Při úrazu či náhlém onemocnění učitelka zajistí patřičnou péči a okamžitě informuje zákonné zástupce dítěte

Záměry:

Nadále poskytovat rodičům možnost docházet s dítětem do MŠ po dobu adaptace na dobu nezbytně nutnou, nutno rodičům vysvětlit proč dobu adaptace neúměrně prodlužovat.

Stále s rodiči konzultovat, jak nacházet společné cesty, aby dítě dokázalo skloubit individuální potřeby s potřebami kolektivu.

Cíleně se zaměřit a vhodně volit úkoly pro starší děti, aby byly úměrně svému věku zatěžovány.

Stále hledat různé vhodné formy, metody, model situace k pochopení a zejména respektování daných pokynů.

Nadále vytvářet příjemné, podnětné a bezpečné prostředí.

Seznámit všechny ostatní zaměstnance školy s hlavní myšlenkou našeho vzdělávacího záměru a umožnit tak co nejkomplexnější a jednotné působení na děti.

Zaměřit se na prevenci případných sociálně patologických jevů u dětí.

Doporučit rodičům, aby děti vodili do MŠ nejpozději do 8.00 hod. (optimálně mezi 7,30 – 8,00 hod.)

Organizace

Denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí.

Pedagog se plně věnuje dětem, vytváří ve škole potřebné zázemí, klid a bezpečí.

Při vstupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim.

Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený. Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentu, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem.

Režim dne

6:00 - 9:15	spontánní činnosti dětí, individuální, skupinová, frontální práce, pohybové aktivity		
8:15 - 8:45	hygiena, svačina	8:15 - 12:15	rozsah 4 nepřetržitých hodin, ve kterých dítě, na které se vztahuje povinnost předškolního vzdělávání, plní povinnost předškolního vzdělávání
9:15 - 11:30	pobyt venku		
11:30 - 12:00	hygiena, oběd, příprava na odpolední odpočinek		
12:00 - 14:00	odpolední odpočinek dle individuální potřeby, klidové aktivity		
14:00 - 14:30	hygiena, odpolední svačina		
14:30 - 16:00	spontánní a skupinové hry, pokračování v započatých dopoledních aktivitách, individuální plánované činnosti, ukončení provozu		

Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dítěte, děti mají možnost se uchýlit se do klidového koutu a neúčastnit se společných činností.

Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí.

Dáváme dětem dostatek času a prostoru k dokončení započaté činnosti, hry, případně možnost vrátit se k ní později.

Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky dle možnosti školy. Pomůcky jsou připravovány včas.

Jsou dodržovány povolené počty dětí v jednotlivých třídách.

Spojování tříd je minimální.

Jsou zařazovány pravidelné pohybové aktivity – spontánní.

Děti mají částečně zajištěn prostor, kde si odkládají své výrobky.

Záměry:

V době překrývání před pobytem venku zajistit dětem dle potřeby individuální péči, vést ke zkvalitnění práce při náročných řízených aktivitách.

Nadále zařazovat řízené pohybové aktivity ve třídě i při pobytu venku.

Podněcovat vlastní aktivitou učitelky k iniciativě pro zapojení se do různých činností.

Dle finančních možností dovybavit mateřskou školu pomůckami pro realizaci plánovaných činností.

Zajistit místo a prostor, kde by si děti mohly odkládat své výrobky.

Řízení mateřské školy

Všichni zaměstnanci mají jasně vymezeny pravomoci a povinnosti.

Navenek mateřská škola prezentuje funkční systém, zejména funkční webové stránky.

Pedagogický sbor pracuje jako tým, zve ke spolupráci rodiče a ostatní odborníky.

Chod mateřské školy se opírá o předchozí analýzu a využívá zpětné vazby.

Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu mateřské školy.

Z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci.

MŠ spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy, s nejbližší ZŠ, s odborníky poskytujícími pomoc zejména při řešení individuálních výchovných a vzdělávacích problémů dětí.

Záměry:

Promyslet, jak více zapojit rodiče ke spolupráci (formou návrhu všech zaměstnanců).

Více propracovat a hlavně nastudovat a v praxi realizovat evaluační, sebeevaluační činnost.

Více propracovat kontrolní činnost. Pružně reagovat na zjištěné nedostatky. Využívat námětů zaměstnanců.

V rámci vzdělávacího obsahu provádět pravidelné písemné hodnocení dosažených kompetencí a cílů v jednotlivých třídách.

Vytvářet a posilovat vzájemné pozitivní vztahy mezi zaměstnanci obou pracovišť.

Zachovávat mlčenlivost o interních záležitostech školy, zaměstnanců, dětí, rodičů.

Promyslet vhodný a podrobný způsob zajišťování informací zaměstnancům – porady vedení, provozní a pedagogické rady – zápisy.

Personální a pedagogické zajištění

Všichni zaměstnanci, kteří pracují v mateřské škole jako pedagogičtí pracovníci, mají předepsanou odbornou kvalifikaci.

Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči panuje oboustranná důvěra, otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a spolupráce. Úzká spolupráce s rodiči je dána hlavně každodenním kontaktem s rodiči. Pedagogové sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, respektive rodin, snaží se jím porozumět a vyhovět.

Všichni zaměstnanci se soustavně vzdělávají v souladu s plánem DVPP, samostudiem. Toto vzdělávání vychází z potřeb a vývoje školy a současné společnosti.

Na vzdělávání pedagogických pracovníků jsou každoročně vyčleněny finanční prostředky v rámci rozpočtu, vedení školy se snaží při sebevzdělávání vyhovět.

Ředitel podporuje profesionalizaci pracovního týmu, sleduje udržení a další růst profesních kompetencí všech pedagogů (včetně své osoby), vytváří podmínky pro jejich další systematické vzdělávání.

Specializované služby, jako je logopedie, jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky.

Pracovní doba je nastavena tak, aby byla zajištěna optimální pedagogická péče při práci s dětmi.

Směny učitelů se překrývají v časovém rozpětí, které zajišťuje vhodné a bezpečné podmínky celého výchovně-vzdělávacího procesu.

Je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů každý den v každé třídě minimálně v rozsahu dvou a půl hodin – při řízených činnostech, pobytu venku, obědě.

Práce, jednání a chování všech zaměstnanců školy je v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolního věku.

Specializované služby, jako je logopedie, rehabilitace či jiná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ke kterým předškolní učitel sám není dostatečně kompetentní, jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky (speciálními pedagogy, školními či poradenskými psychology, lékaři, rehabilitačními pracovníky aj.).

Záměry:

Vést pedagogické pracovníky k pravidelné sebereflexi, sebehodnocení, provádět pravidelná sebehodnocení v rámci třídy x školy.

Zpracovat funkční plán rozvoje každého pedagogického pracovníka.

Zajistit kvalitní informační systém pro předávání informací z vzdělávacích akcí.

V rámci projektu Šablony zajistit školního asistenta na další období a logopeda.

Spoluúčast rodičů

Na spolupráci s rodinou klademe velký důraz, neboť je naším cílem působit na dítě jednotně s rodiči.

Ve vztazích mezi rodiči a pedagogy panuje oboustranná důvěra, vstřícnost, porozumění, respekt a spolupráce.

První kontakt nastává při zápisu nových dětí do MŠ. Před začátkem nového školního roku probíhá ve třídě setkání s rodiči nově zapsaných dětí. Cílem setkání je navázání dobré spolupráce pro další společnou cestu při výchově a vzdělávání jejich dětí.

Každodenně se setkáváme s rodiči ráno při předávání dětí a odpoledne při jejich odchodu.

Rodiče si mohou domluvit s učitelem schůzku, na které uslyší podrobnější hodnocení svého dítěte.

Každý rok probíhají setkávání s rodiči - „Tvoření s dětmi a rodiči“, přednáška o školní zralosti, setkávání s odborníky, oslavy Svátku matek.

Rodiče se účastní různých programů dle vlastního zájmu. Jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se ve škole děje.

Učitelé informují rodiče o jejich dětech, o individuálních pokrocích v rozvoji. Domlouvají se s rodiči o společném postupu při jejich výchově.

Zaměstnanci školy chrání soukromí rodiny, zachovávají diskrétnost v jejich svěřených vnitřních záležitostech.

Jednání s rodiči je taktní a ohleduplné, mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě, nabízí poradenský servis i aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání.

Každoročně je zpracován Plán spolupráce s rodiči dětí.

Záměry:

Vést zápis ze společných schůzek s rodiči při řešení problémových situací.

Vysvětlit rodičům význam prodlužování adaptační doby dítěte v MŠ včasný nástup do MŠ.

Nabízet nadále rodičům poradenský servis a aktivity v otázkách výchovy a celkového rozvoje dítěte.

Pokračovat ve spolupráci s rodiči při poskytování různého vzdělávacího a výchovného materiálu – literatura, pomůcky.

Nadále organizovat společné akce s rodiči, přizvat je k větší spolupráci s MŠ – besedy, společné dny, aktivity při úpravách školy, ankety 1x za dva roky.

VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIFICKÝMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Dítěti se speciálními vzdělávacími potřebami poskytujeme taková podpůrná opatření, které zajistí odpovídající úpravy ve vzdělávání vzhledem k odpovídajícímu zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám.

Škola poskytuje podpůrná opatření prvního stupně na základě plánu pedagogické podpory (PLPP).

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně uplatňujeme na základě doporučení ŠPZ.

Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Vytváříme optimální podmínky k rozvoji osobnosti každého dítěte k učení i ke komunikaci s ostatními a pomáháme mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

PLPP zpracovává škola samostatně, IVP zpracovává škola na základě doporučení ŠPZ.

Postupujeme citlivě a přiměřeně.

System péče o děti s podpůrnými opatřeními v mateřské škole

Zpracování PLPP předchází zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb žáka při vzdělávání.

PLPP zpracovávají oba učitelé vyučující dítě.

PLPP je zpracován vždy písemně na stanovený formulář.

S PLPP je seznámen zákonný zástupce dítěte a ostatní pedagogové na pedagogické radě.

PLPP zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsob vyhodnocování naplňování plánu.

PLPP je vyhodnocen nejpozději po třech měsících písemně od vyhotovení.

Pokud nejsou naplněny cíle podpůrných opatření stanovené v PLPP, učitel doporučí zákonnému zástupci využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

Dokud nejsou stanovena podpůrná opatření II. - V. stupně, škola poskytuje podpůrná opatření prvního stupně.

Škola využívá personální podpory školního asistenta zejména ve třídě, kde jsou tři děti ohrožené školním neúspěchem.

Škola zpracovává IVP pro děti se SVP II. - V. stupně.

IVP zpracovávají učitelé, ve které se vzdělává dítě se SVP na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce.

IVP je zpracován písemně na stanovený formulář a je předložen ke schválení ŠPZ, následně také k souhlasu zákonnému zástupci.

Hodnocení probíhá nejméně 1x ročně na stanovený formulář.

Zodpovědnou osobou za systém péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami je ředitel školy.

Ředitel školy pověřuje učitele sestavením PLPP, IVP a komunikací se zákonnými zástupci.

Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Vytváříme podmínky pro vzdělávání dětí, které odpovídají individuálním potřebám dětí se SVP.

Uplatňujeme princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání.

Zajišťujeme realizaci všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání dětí.

Zajišťujeme osvojení si specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení.

Spolupracujeme se zákonnými zástupci dítěte – uskutečňujeme schůzky s rodiči, konzultujeme další metody práce.

Spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními - zejména s vydávajícím doporučení.

Spolupracujeme podle možností s neziskovými a občanskými sdruženími.

Ve třídě jsou zajištěny podmínky pro vzdělávání dětí se SVP – věcné, personální podmínky.

Záměry:

Dále dokupovat doporučené učební pomůcky.

Dovybavit školní knihovnu další odbornou literaturou.

Aktivně spolupracovat s rodinou – hodnocení, setkávání.

Dosáhnout jednotné spolupráce mezi rodinou a školou.

VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ NADANÝCH

Děti mimořádně nadané se mohou realizovat a svůj talent dále rozvíjet.

ŠVP a školní projekty dávají učitelkám dostatek možností a podporu pro individuální práci s mimořádně nadanými dětmi tak, aby se jejich talent a schopnosti dále rozvíjely a bylo sledováno jejich přirozené tempo rozvoje.

V případě, že se jedná o velmi výrazné projevy nadání, zejména v situacích vyžadujících značnou spolupráci a koordinaci s rodiči dětí, zpracováváme PLPP.

V rámci doplňkové činnosti děti rozvíjí své dovednosti v kroužku „Tvořivé dílničky“.

Záměry:

Stanovit odpovídající PLPP.

Využívat dobu překrývání na individuální práci s mimořádně nadanými dětmi

Pokud se u dítěte projeví mimořádné nadání v jedné nebo více oblastech, doporučit rodičům dítěte vyšetření ve školském poradenském zařízení.

Do doby než vyšetření proběhne a škole je školským poradenským zařízením doručeno doporučení ke vzdělávání dítěte, postupujeme při vzdělávání takového dítěte zpravidla podle PLPP.

Pokud školské poradenské zařízení identifikuje mimořádné nadání dítěte a doporučí vypracování individuálního vzdělávacího plánu, postupujeme při jeho zpracování, realizaci a vyhodnocování v úzké spolupráci s rodiči dítěte a školským poradenským zařízením.

DĚTI S ODKLADEM ŠKOLNÍ DOCHÁZKY

Jsou vzdělávány a je s nimi pracováno na základě PLPP a doporučení z pedagogicko-psychologické poradny.

V mateřské škole je v jedné třídě využívána personální podpora školního asistenta.

Jednotlivé děti mají zpracován PLPP.

Mateřská škola uskutečňuje v rámci doplňkové činnosti možnosti na vyrovnání nedostatků pro děti, které budou plnit povinné základní vzdělávání nebo dětem s odkladem školní docházky.

Záměry:

Provádět pravidelné hodnocení dosažených výsledků dětí – 1x za 3 měsíce.

V případě výrazných přetrvávajících problémů konzultovat s rodiči dosažené výsledky, další postupy, případná doporučení (ŠPZ, SPC).

OCHRANA PŘED SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝMI JEVY A PŘED PROJEVY DISKRIMINACE, NEPŘÁTELSTVÍ NEBO NÁSILÍ

Důležitým prvkem ochrany před sociálně-patologickými jevy je i výchovně vzdělávací působení na děti předškolního věku, zaměřené na zdravý způsob života.

V rámci ŠVP PV jsou pro děti nenásilnou formou a přiměřeně k jejich věku a schopnostem vedeny pochopit a porozumět dané problematice.

V rámci prevence před projevy diskriminace, nepřátelství a násilí provádí pedagogičtí pracovníci monitoring vztahů mezi dětmi v třídním kolektivu s cílem řešit případné deformující vztahy mezi dětmi již v počátcích, a to ve spolupráci se zákonnými zástupci.

Důležitým prvkem prevence v této oblasti je i vytvoření příznivého sociálního klimatu mezi dětmi navzájem, mezi dětmi a dalšími pracovníky školy.

Mateřská škola má vytvořeny pravidla soužití ve třídě, která slouží k vzájemné toleranci a jako ochrana a prevence vzniku sociálně patologických jevů.

Záměry:

Využít možnosti psychologa při zjištění klimatu ve třídě při přetrvávajících problémech.

Spolupracovat s rodinou.

VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET

Podmínkou úspěšné pedagogické práce je citlivé přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.

Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Mateřská škola má uloženy jen některé hračky v uzavřených boxech.

Třídy jsou dostatečně prostorné, vhodné pro pohybové aktivity.

Škola nemá vytvořeny hygienické podmínky pro přijímání 2letých dětí – prostor pro pleny, přebalovací pult, ukládání odpadu.

Záměry:

Postupně zajistit dovybavení odpovídajícími hračkami a pomůckami.

Doplnit nábytek o uzavřené boxy.

Vybavit školní zahradu o odpovídající hrací prvky.

ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Mateřská škola má celkem 5 tříd věkově heterogenních s kapacitou 140 míst s celodenním provozem od 6.00 – 16.00 hodin. Děti jsou do tříd rozdělovány tak, aby každá věková skupina byla rovnoměrně zastoupená. Při zařazení dítěte se SVP je počet dětí snížen.

Přijímací řízení na MŠ probíhá v době od 2. 5. do 16. 5. stávajícího roku. Termín vyhledává zřizovatel prostřednictvím městského časopisu, televize, webu jednotlivých škol. Dopředu jsou sdělena kritéria, která jsou každoročně aktualizována tak, aby byla v souladu s platnou legislativou. Zápis probíhá elektronicky.

Při zařazování dětí na jednotlivá pracoviště je přednostně zohledněno umístění sourozenců na jednotlivá pracoviště, dále požadavek zákonných zástupců, a to vždy do výše kapacity jednotlivých pracovišť, pořadí je stanoveno dle celkového umístění v pořadí přijatých dětí.

Škola uskutečňuje individuální vzdělávání podle §34b školského zákona. Organizace, pravidla, vyhodnocení a další podrobnosti jsou upřesněny ve Školním řádu.

K souběžnému působení dochází při řízených činnostech, pobytu venku a obědě. Zajištění obou učitelek je zajištěn také při mimořádných aktivitách školy.

METODY A FORMY PRÁCE

Vzdělávání je uskutečňováno ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou, vyváženým poměrem spontánních a řízených aktivit.

Specifickou formou představuje didakticky cílená činnost, ve které pedagog s dítětem naplňuje konkrétní vzdělávací cíle pomocí záměrného i spontánního učení. Toto učení zakládáme na aktivní účasti dítěte, založené na smyslovém vnímání a prožitkovém učení, zpravidla ve skupinách a individuálně.

Předávání hotových poznatků a slovních poučení omezujeme, vše je založeno na prožitkovém učení, činnostním, experimentování. K rozvoji osobnosti dítěte, jeho tvořivosti maximálně využíváme hru. Hra je hlavní činnost – tvořivá, námětová, dramatizující, pohybová, taneční, didaktická ve formě individuální, skupinová, frontální, řízená i spontánní.

Děti mají možnost v průběhu dne spontánní hru dokončit nebo v ní pokračovat později (např. při odpoledních činnostech). Děti jsou podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování.

Je dbáno na soukromí dětí, nemusí se účastnit všech společných činností.

Mezi stěžejní metody práce patří:

- prožitkové učení
- činnostní učení
- komunikace
- kooperativní učení
- situační učení

Záměry:

Vyvarovat se neefektivním způsobům komunikace (kritika, zaměření se na chyby, zákazy, varování, nálepkování apod.)

Nechat dětem dostatečný prostor pro osobní názor.

Více se zaměřovat na kooperativní učení.

CHARAKTERISTIKA PROGRAMU

V našem programu dětem připomínáme a ožívujeme tradiční lidové zvyky a sepětí člověka s přírodou. ŠVP se opírá především o Rámcově vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.

Naším cílem je vést děti ke zdravému životnímu stylu, péči o zdraví a bezpečnosti. Rozvíjet takové osobnostní vlastnosti, které jsou základem spokojeného, aktivního a samostatného člověka, který se dokáže orientovat ve složitém společenském a přírodním prostředí.

Díky blízkosti chráněné oblasti Květnice, řeky Svratky, kopce Klucanina rozvíjíme ekologické povědomí dětí o blízkém přírodním prostředí, vedeme je každodenními aktivitami k jejímu hlubšímu poznávání a následné ochraně.

Rozvíjíme a upevňujeme sociální dovednosti dětí tak, aby byly připraveny pro život, aby se naučily respektovat pravidla společnosti, jedince.

Součástí ŠVP jsou také vzdělávací oblasti realizované v průběhu celého roku:

- prevence rizikových jevů u dětí – začleněna v průběhu celého roku při každodenních činnostech,
- rozvoj polytechnické výchovy – při hrách ve třídě i venku v průběhu celého roku,
- prvky dopravní výchovy – během roku při vycházkách do přírody, při návštěvě divadla, dopravní dopoledne,
- rozvoj předčtenářských a matematických dovedností
- logopedická prevence – logopedická depistáž, doporučení rodičům k návštěvě logopeda,
- rozvoj grafomotoriky,
- rozvoj znalostí o bezpečném chování v různých životních situacích.

Náš plán obsahuje také prvky environmentální výchovy. Vedeme děti k uvědomění si, že každý svým chováním ovlivňuje život svůj i ostatních, své zdraví i životní prostředí.

Máme za cíl vytvořit partu kamarádů, kteří si vzájemně pomáhají, spolupracují, mají radost z úspěchu svého i druhých, umí přijmout výhru i prohru, jsou samostatní v sebeobsluze i rozhodování a jsou připraveni pro vstup do 1. třídy ZŠ.

Záměry:

Získat všeobecné znalosti, dovednosti i schopnosti učení přiměřené věku po stránce rozumové, tělesné i citové.

Ovlivňovat povahové vlastnosti s cílem bezproblémového začleňování dítěte do kolektivu, společnosti.

Rozpoznat, respektovat, usměrňovat i rozvíjet projevy osobnosti dítěte již v raném věku.

Naše další záměry:

- rozlišovat dobro a zlo, co je správné a nesprávné,
- připravit na plynulý vstup do ZŠ,

- zvládat základní hygienické, zdravotní a společenské návyky,
- vytvořit představu o zdravé výživě a zdravém životním stylu,
- naučit zvládat přiměřenou komunikaci a správnou výslovnost,
- umět se déle soustředit, dokončit činnost,
- vést k vyjádření se výtvarně, pohybově, hudebně,
- děti k přirozené zvědavosti se zájmem o poznání,
- dbát na vytváření správné výslovnosti a slovní zásoby odpovídající věku dítěte,
- vést děti k samostatnosti ve všech oblastech – sebeobsluha, hygienické návyky, pracovní dovednosti

VZDĚLÁVACÍ OBSAH A JEHO STRUKTURA

I. téma Podzim usedl na náš sad

Podtémata: Kamarád je ten, kdo má tě rád
Máme rádi ovoce
Vítr fouká do komína

II. téma Zima zas přišla k nám

Podtémata: Bude zima, bude mráz
Padá sníh, pojedeme na saních
Hlava, ramena, kolena...

III. téma Jaro už je tu

Podtémata: Přišlo jaro do vsi
Na jaře, na jaře, čáp jede v kočáře (jaro, návrat ptáků)
Travička zelená (jarní příroda, hmyz)
Když jsem já sloužil (zvířata, mláďata)
Jede auto z kopečka (doprava)
Adámku náš, copak děláš? (časové vztahy, škola – zápis, abeceda)
Šel zahradník do zahrady (profese, řemesla, květiny)

IV. téma Už jde léto, už k nám jedou prázdniny

Podtémata: Kolik je na světě moří (rybníky, moře, řeky, vodní živočichové)
Pojďte s námi na výlet (exotická zvířata, národnosti, země, planeta Země, výlety)
Vlaštovičko, leť (babí léto)

V. téma Domov je tam, kde bydlím

Podtémata: Běží svátek kolem vrátek (sv. Václav, dušičky, sv. Martin, Mikuláš, Vánoce, Tři králové, Masopust, Morena, Velikonoce, Den matek, Den dětí)
Líbí se mi u nás doma
Pohádkový les
Naše Země kulatá je

I. TÉMA: PODZIM USEDL NA NÁŠ SAD

Podtémata: Kamarád je ten, kdo má tě rád
Máme rádi ovoce
Vítr fouká do komína

Charakteristika

- adaptační období pro nové děti, vzájemné poznávání,
- seznámení s prostorami MŠ a její organizací, se zaměstnanci, svojí značkou, hračkami a vybavením MŠ,
- období vytváření a upevňování společenských pravidel, hygienických a pracovních návyků,
- poskytování dostatečného prostoru pro hru, respektování individuální potřeby dítěte,
- vytvářet příjemné, pěkné, upravené prostředí, vzájemně se respektovat,
- upozorňovat na krásy podzimu, na jeho charakteristické znaky, změny v přírodě,
- seznamovat děti s podzimními plody v lese i na zahradě, na poli,
- navštěvovat známá místa v okolí MŠ (les Květnice, kopec Velká Skála, U Kříže, sad, rozhledna, řeka Svratka, potok Besének),
- rozvíjet smysl pro fantazii a tyto poznatky využívat při hudebních, pohybových a jiných činnostech.

Kompetence

- 1/4 klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí, poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- 2/2 řeší problémy, na které stačí, známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně, na základě nápodob či opakováním náročnější s oporou a pomocí dospělého
- 3/4 se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- 4/3 projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodná chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- 4/4 dítě se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídí, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje, v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku, je schopné respektovat druhé, vyjednávat a přijímat kompromisy
- 5/1 dítě se učí svoje hry a činnosti plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- 5/8 dítě má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu a snaží se podle toho chovat

- 5/9 spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

I. Dítě a jeho tělo

Dílčí cíle

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj fyzické psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- vytváření zdravých životních návyků a postojů, jako základu zdravého životního stylu

Očekávané výstupy

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč)
- zvládat sebeobsahu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, postarat se o sebe své věci, oblékat se, svlékat)

II. Dítě a jeho psychika

Dílčí cíle

Jazyk a řeč

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavost, zájem, radost z objevování)

Sebepojetí, city a vůle

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání

Očekávané výstupy

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné a slabé stránky)
- vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci NE v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných, či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.

- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti

III. Dítě a ten druhý

Dílčí cíle

- seznamování se s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti)

Očekávané výstupy

- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- navazovat kontakty s dospělým, kterému je dítě svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- dodržet dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v MŠ, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla

IV. Dítě a společnost

Dílčí cíle

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace, obvyklým v tomto prostředí
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

Očekávané výstupy

- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v MŠ, na veřejnosti)

V. Dítě a svět

Dílčí cíle

- seznamování se s místem a prostředím, v němž dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy

- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemi

Očekávané výstupy

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i v jednoduché praktické situaci, které doma i v MŠ opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti

Formy a metody práce

- činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- rozhovor s dětmi – co je kamarádství, kdo je můj kamarád, vyprávění zážitků
- smyslové hry - poznávání a rozlišování ovoce podle chuti, vzhledu a vůně
- seznamování se s různými druhy ovoce (u nás, jižní ovoce)
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina, mateřská škola (vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarády)
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte na prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace ve městě v blízkém okolí

II. TÉMA: ZIMA ZAS PŘIŠLA K NÁM

Podtémata: Bude zima, bude mráz
Padá sníh, pojedeme na saních
Hlava, ramena, kolena...

Charakteristika

- seznamovat děti se změnami v zimní přírodě.
- pozorovat stromy, rozdíly jehličnatý x listnatý, tím se snažíme navázat na získané zkušenosti a poznatky během podzimu, kdy stromy opadávají.
- využívat pokusy a hry se sněhem.
- poznávat změny počasí v období zimy a určovat druhy oblečení.
- vést děti k sounáležitosti se živou i neživou přírodou (starat se o ptáčky, kteří neodlétají do teplých krajin).
- zařazovat aktivity a činnosti podporující zájem dětí o zvířata v zimě.
- při četbě využívat knih s dětským i zvířecím hrdinou, vedeme děti k poznání rozlišení dobra a zla. Z těchto příběhů se děti snaží vzít si ponaučení a poznatek, že na světě neexistují jen hodní lidé, ale také že zlu je třeba se postavit.
- seznamovat děti se zimními sporty a jejich vlivem na lidské zdraví.
- Snažíme se vytvářet, upevňovat a dodržovat zdravé životní návyky. (otužování, sportování, pohyb na čerstvém vzduchu, zdůrazňujeme bezpečnost).
- vedeme děti k samostatnosti a důslednému dodržování sebeobslužných návyků, stolování, převlékání, hygieny, rozvíjení schopnosti přemýšlet a rozhodovat se, rozvíjení všech poznávacích schopností.
- poznávat geometrické tvary z okolního prostředí MŠ.
- rozvíjet pracovní dovednosti a práci s nůžkami.
- posilovat schopnost správně vyjádřit přání, požadavek, potřebu, a snažit se je během dne uspokojovat.
- rozvíjet schopnosti dítěte přizpůsobovat se, reagovat na změny a vyrovnávat se s nimi.
- podporovat chápání okolního světa, poznávat hlavní znaky zimního období.
- rozvíjet schopnost rozhodovat se o pravdivosti či nepravdivosti tvrzení.
- rozvíjet souvislé vyjadřování metodou reprodukce.
- vést ke spravedlivému hodnocení chování dětí i vlastního chování.
- v řečových schopnostech rozlišovat slovní zásobu s využitím tématu.
- rozvíjet fyzickou kondici – osvojení nových dovedností (bobování, bruslení).
- osvojování pravidel bezpečnosti při zimních sportech, uvědomění si nebezpečí úrazu a nemoci.
- rozlišovat poznatky o lidském těle a jeho funkci (čistý vzduch, čištění organismu).
- vést k solidaritě se staršími a respektování zkušenějšího (pedagoga, kamaráda).
- uvědomovat si výhody a nevýhody při práci ve skupině.

Kompetence

- 1/5 se učí nejen spontánně, ale i vědomě vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje, při zadané práci dokončí, co započalo, dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, se schopno se dobrat k výsledkům.
- 2/8 se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také snahu.
- 3/1 ovládá řeč, hovoří ve vhodně zformulovaných větách, samostatně vyjadřuje myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog.
- 3/6 průběžně rozšiřuje svoji slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím.
- 4/2 si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky.
- 5/6 se zajímá o druhé i o to co se děje kolem, je otevřený aktuálnímu dění.
- 5/12 dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně ohledem na zdravé a bezpečné okolí prostředí (přírodní i společenské).

I. Dítě a jeho tělo

Dílčí cíle

- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě.
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí.
- vytvoření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu.

Očekávané výstupy

- zvládat základní denní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různých prostředích (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednotlivými hudebními nástroji apod.)
- pojmenovávat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem.
- rozlišovat co prospívá zdraví a co mu škodí, chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy.

II. Dítě a jeho psychika

Dílčí cíle

Jazyk a řeč

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbálního i neverbálního (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické).

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkcích (abeceda, čísla)

Sebepojetí, city a vůle

- rozvoj schopnosti sebeovládání.
- získání schopností záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situace.

Očekávané výstupy

Jazyk a řeč

- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách.
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat.
- učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu, apod.)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky s hlásky ve slovech.
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- záměrně se soustředit na činnosti a udržet pozornost.
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi, apod. (elementární časové pojmy teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok) orientovat se v prostoru i rovině, částečně se orientovat v čase
- vyjadřovat svoji představivost a fantazii v tvořivých činnostech, konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických, i ve slovních výpovědích k nim.

Sebepojetí, city, vůle

- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- ve známých a opakujících se situacích a situacích, kterým rozumí ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch vyrovnat se s ním, učit hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného

III. Dítě a ten druhý

Dílčí cíle

- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních.
- rozvoj kooperativních dovedností

Očekávané výstupy

- odmítnout komunikaci, která je mi nepříjemná
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor) přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské školce, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla

IV. Dítě a společnost

Dílčí cíle

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklými v tomto prostředí
- rozvoj schopností žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopností se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny

Očekávané výstupy

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- vyjednávat s dětmi i s dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)

- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- uvědomit si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých, odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům, vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti, vokální i instrumentální (zpívat písně, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus).

V. Dítě a svět

Dílčí cíle

- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí, při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte
- rozvoj schopností přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Očekávané výstupy

- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě, i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně, doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře, apod.)
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (vše kolem nás se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat a přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují svoje zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádku a škod, upozornit na ně

Formy a metody práce

- zdravotně zaměřené činnosti
- námětové hry a činnosti
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- hraní rolí, dramatické činnosti, sociální a interaktivní hry
- práce s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií
- vnímání znaků zimy
- různorodé společné aktivity, výtvarné a tvořivé činnosti
- dechová a relaxační cvičení
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- komentování zážitků a aktivity

- činnosti nejrůznějšího zaměření, umožňující samostatné vystupování a vyjadřování
- společné setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- přípravy a realizace společných slavností v rámci zvyků a tradic
- využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem, a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů a událostí
- lokomoční pohybové činnosti, skoky a poskoky, podlézání, přelézání, cviky na udržení rovnováhy
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazu (při dopravních situacích, při setkání s cizími lidmi)
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými matematickými pojmy a jejich symbolikou - číselná řada v rozsahu první desítky, číslice, množství, třídění dle určitého pravidla, základní geometrické tvary
- hry a situace, kdy se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

III. TÉMA: JARO UŽ JE TU

Podtémata: Přišlo jaro do vsi
Na jaře, na jaře, čáp jede v kočáře (jaro, návrat ptáků)
Travička zelená (jarní příroda, hmyz)
Když jsem já sloužil (zvířata, mláďata)
Jede auto z kopečka (doprava)
Adámku náš, copak děláš? (časové vztahy, škola – zápis, abeceda)
Šel zahradník do zahrady (profese, řemesla, květiny)

Charakteristika

- poznávat hlavní znaky jara, krásu živé a neživé přírody, život zvířat, rostlin v tomto období (využití daných podtémat v pohybové, hudební, dramatické i výtvarné činnosti)
- všimnout si změn v přírodě, rozmanitosti květin, hmyzu, znát jejich význam pro život
- vytvářet kladný vztah k přírodě, která je obklopuje a chránit ji
- prohlubovat poznatky o hospodářských zvířatech, rostlinách, znát kde žijí a co k životu potřebují
- poznávat jak zacházet s knihou, umět v ní hledat pobavení, rozpoznávat dobro a zlo, vyvozovat mravní ponaučení, využít k rozvoji mluvidel, obohacení slovní zásoby, představivosti, paměti, tvořivě pracovat s pohádkou/příběhem, rozvíjet mluvní projev
- upevňovat povědomí o bezpečnosti v dopravním provozu, o využití dopravních prostředků a dopravních pravidel, značení
- seznamovat se s profesemi a řemesly, vážit si lidské práce, osvojovat si věku přiměřené praktické dovednosti, rozvoj pohybové dovednosti a procvičování jemné motoriky
- rozvíjet estetický vztah k životu
- upevňovat elementární časové vztahy a časové pojmy (roční období, dny v týdnu, včera - dnes - zítra, ráno - poledne - večer)
- vést k prostorovému vnímání, zvládnutí pravolevé orientace
- rozvíjet zájem o poznávání znaků a symbolů (abeceda, číslice)

Kompetence

- 1/1 soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všimá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- 1/7 pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí
- 2/3 problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazií a představivost

- 2/5 zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- 3/2 dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- 3/5 ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- 4/1 samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- 4/5 napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- 5/2 dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat své slabé stránky
- 5/3 odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- 5/5 má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, váží si práce i úsilí druhých

I. Dítě a jeho tělo

Dílčí cíle

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů

Očekávané výstupy

- zachovávat správné držení těla
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

II. Dítě a jeho psychika

Dílčí cíle

Jazyk a řeč

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních a kultivovaného pohledu)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi

Sebepojetí, city a vůle

- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Očekávané výstupy

Jazyk a řeč

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky
- zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí

- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představitost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Sebepojetí, city, vůle

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je rozhodovat o svých činnostech
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

III. Dítě a ten druhý

Dílčí cíle

- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

Očekávané výstupy

- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad

- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)

IV. Dítě a společnost

Dílčí cíle

- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

Očekávané výstupy

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)

- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

V. Dítě a svět

Dílčí cíle

- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Očekávané výstupy

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

Formy a metody práce

- převaha spontánních činností nad řízenými
- hry, přirozené i modelové situace
- řízené skupinové činnosti – smyslové a psychomotorické hry
- komunitní a diskuzní kruhy
- individuální přístup
- prožitkové učení a kooperativní učení hrou
- empatické projevy

- partnerská vzájemná komunikace mezi dětmi, učitelkou a ostatními dospělými
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami a nástroji, experimenty
- kladení otázek a hledání odpovědí na problémy
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, exkurze
- běžné verbální a neverbální komunikační aktivity dítěte
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební a pohybové
- zdravotně zaměřené činnosti
- rozvoj sluchové a zvukové paměti, koncentrace pozornosti
- řečové a rytmické hry
- pozorování, vycházky
- prohlížení knih, rozhovory nad obrázky, využití encyklopedií
- situační učení
- spontánní sociální učení
- praktické zkušenosti na základě přímých zážitků

IV. TÉMA: UŽ JE LÉTO, UŽ K NÁM JEDOU PRÁZDNINY

Podtémata: Kolik je na světě moří (rybníky, moře, řeky, vodní živočichové)
Pojďte s námi na výlet (exotická zvířata, národnosti, země, planeta Země, výlety)
Vlaštovičko, leť (babí léto)

Charakteristika:

- podporovat aktivity, které jsou pro člověka a přírodu pozitivní
- získávat vědomosti a poznatky o vodní flóře a fauně
- rozvíjet si poznatky o životě lidí na planetě Zemi
- seznamovat se s existencí jiných kultur
- seznamovat se životem exotických zvířat
- rozvíjet fyzickou zdatnost při poznávání okolí
- podporovat práci s informacemi
- posilovat zájem, zvědavost a radost z objevování
- respektovat individuální potřeby dětí
- vnímat krásu babího léta
- všimnout si změn v přírodě, porozumět, že svět se mění a je rozmanitý, pestrý, inspirující
- seznamovat děti s různými texty, prostřednictvím textů rozvíjet rozumové, mravní a estetické cítění
- rozvíjet tvořivost a fantazii při tvoření s přírodními materiály

Kompetence

- 1/1 soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- 1/2 uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- 1/3 má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- 2/1 všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- 2/6 rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- 3/8 ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku
- 4/7 se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- 4/8 je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným

- 5/4 chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- 5/11 ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí, a že je může ovlivnit

I. Dítě a jeho tělo

Dílčí cíle

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí

Očekávané výstupy

- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)

II. Dítě a jeho psychika

Dílčí cíle

Jazyk a řeč

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazii, myšlenkové operace

- rozvoj zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně-názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi

Sebepojetí, city, vůle

- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

Očekávané výstupy

Jazyk a řeč

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazii, myšlenkové operace

- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Sebepojetí, city, vůle

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- rozhodovat o svých činnostech
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- zorganizovat hru
- prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

III. Dítě a ten druhý

Dílčí cíle

- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností, důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem

- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Očekávané výstupy

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

IV. Dítě a společnost

Dílčí cíle

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije

- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

Očekávané výstupy

- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

V. Dítě a svět

Dílčí cíle

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- poznávání jiných kultur
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Očekávané výstupy

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

Formy a metody práce

- pohybové a jiné činnosti, sezónní a míčové hry, turistika
- komentování zážitků a aktivit, samostatný slovní projev na určité téma
- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledcích pozorování
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- výlet do okolí, do přírody, hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- smyslové a psychomotorické hry
- činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů, písmena, číslice, značky, symboly

V. TÉMA: DOMOV JE TAM, KDE BYDLÍM

Podtémata: Běží svátek kolem vrátek (sv. Václav, dušičky, sv. Martin, Mikuláš, Vánoce, Tři králové, Masopust, Morena, Velikonoce, Den matek, Den dětí)
Líbí se mi u nás doma
Pohádkový les
Naše Země kulatá je

Charakteristika

- seznámit s lidovými tradicemi, zvyky, světem národní kultury a hodnot
- Posilovat mezilidské vztahy
- Kultivovat vnímání tradic a oslav
- Společně se podílet na přípravách oslav a výzdobě MŠ
- Podporovat dětskou fantazii a kreativitu
- Posilovat mezilidské vztahy
- Uvědomit si svoji samostatnost
- Zaujímat vlastní názor
- Uvědomit si citovou vazbu k rodinným příslušníkům a k lidem kolem
- Pojmenovat jednotlivé členy domácnosti
- Získávat kladný vztah k rodině a poznávat její strukturu
- Uvědomit si nejbližší členy své rodiny, její význam a místo v ní
- Mít respekt ke všem členům rodiny, vnímat rozdělení úloh v rodině a pomoc jejím členům
- Pojmenovat některé profese, seznámit se s prací dospělých, významem a užitkem některých povolání
- Vytvářet si pozitivní vztah k práci a řemeslům a učit se chápat význam jednotlivých profesí
- Poznávat a navštěvovat významné budovy a objekty města
- Umět se orientovat ve svém nejbližším okolí a umět vyjadřovat své vlastní zážitky a emoce
- Vnímat rozdíl mezi městem a vesnicí a určit charakteristické znaky města a vesnice
- Posilovat hodnotu vlastenectví a poznávat hlavní znaky české státnosti
- Seznamovat se s krásou lidové slovesnosti poslechem
- Rozvíjet paměť a pozornost, fantazii, kreativitu, tvořivost, samostatnost
- Hledat rozdíly mezi prózou a poezií
- Uvědomit si dobro a zlo v pohádkách, rozlišovat je i v běžném životě
- Získávat vztah ke knize a seznamovat se jak s ní zacházet
- Správně se chovat k přírodě a k životnímu prostředí
- Učit se třídit odpad a ozřejmit si význam recyklace
- Vést k odpovědnému vztahu k životnímu prostředí, ekologicky šetrnému životnímu stylu a jednání

- Poznávat velikosti zeměkoule, vesmíru, vzdálenosti planet

Kompetence

- 1/6 odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- 2/4 při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů, pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací využívá je v dalších situacích
- 2/7 chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou, uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- 3/3 domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu a funkci
- 3/7 dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává
- 4/6 spolupodílí se na společenských rozhodnutích, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá pravidla a přizpůsobí se jim
- 4/9 chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí, a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou, dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování
- 5/7 chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- 5/10 uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit, respektovat, chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

I. Dítě a jeho tělo

Dílčí cíle

- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě

Očekávané výstupy

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem

II. Dítě a jeho psychika

Dílčí cíle

Jazyk a řeč

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření,
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení

Sebepojetí, city a vůle

- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

Očekávané výstupy

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
- chápat slovní vtip a humor
- zorganizovat hru
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním

III. Dítě a ten druhý

Dílčí cíle

- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)

Očekávané výstupy

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- spolupracovat s ostatními
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)

III. Dítě a společnost

Dílčí cíle

- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat rozvoj společenského a estetického vkusu

Očekávané výstupy

- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)

V. Dítě a svět

Dílčí cíle

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

Očekávané výstupy

- vnímat si změny a dění v nejbližším okolí
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

Formy a metody práce

- prožitkové učení a dramatická výchova
- reprodukce krátkého textu, pohádky
- praktické činnosti při seznamování se s nakládáním s odpadovými materiály
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem
- cvičení v projevování citů, zvláště kladných, v sebekontrolě a sebeovládání, zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti
- aktivity podporující sblížení dětí - práce s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií

- běžné pozitivní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chováním
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- cvičení organizačních dovedností
- artikulační a řečové hry, gymnastika mluvidel
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování
- využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky, běžnými v jeho kulturním prostředí

EVALUAČNÍ SYSTÉM

Jde o každodenní vyhodnocování činností, situace a podmínek v mateřské škole, které nám poskytuje zpětnou vazbu o kvalitě vlastní práce. Je to systematický proces, jehož výsledky využíváme ke zlepšení vzdělávacího procesu a podmínek.

Hodnocení není cílem, ale prostředkem ke hledání optimálních cest vzdělávání dětí.

V rámci evaluačního systému je dále v rámci ročního plánu školy zpracováván:

- Plán evaluace
- Plán hospitací
- Plán kontrol v oblasti BOZP a PO
- Plán DVPP
- Plán spolupráce s rodiči
- Plán spolupráce s místní komunitou a zřizovatelem
- Plán plnění věcných podmínek školy

Oblasti autoevaluace:

- Průběh a úroveň dosaženého vzdělávání dětí
- Úroveň podmínek pro vzdělávání
- Klima školy a vzájemné vztahy s rodiči, místní komunitou – plán spolupráce
- Řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Metody autoevaluace:

- Pozorování
- Evaluace dílčích cílů
- Evaluace dosažených kompetencí
- Individuální hodnocení dítěte
- Rozbory na pedagogických radách
- Hospitační činnost – plán hospitací
- Rozhovory
  - v rámci třídy, pracoviště, školy
  - zaměstnanci, rodiče
- dotazníková šetření

Formy

- Hodnocení plnění dílčích cílů – každodenně
- Hodnocení plnění kompetencí – písemně po ukončení jednotlivých bloků ŠVP
- Vedení portfolií dětí dle evaluačního plánu
- Hospitační a kontrolní činnost dle ročního plánu – zavedení portfolia pedagogů
- Rozbory na pedagogické radě – plán pedagogických rad

Při evaluační činnosti se budeme zaměřovat

- Na kvalitu vzdělávací práce

- Na podněty pro další rozvoj školy
- Na zvyšování účinnosti ŠVP
- Na spolupráci s rodinou dítěte – plán spolupráce
- Na zlepšování podmínek školy ve všech oblastech
- Na spolupráci se zřizovatelem

PLÁN EVALUACE

co vyhodnocujeme	jakými nástroji	jak často	zodpovídá	jak dokumentujeme
Individuální vývoj dítěte	pohovor s rodičem	před vstupem do MŠ, dle potřeby v průběhu roku	ředitelka, zástupkyně, učitelky	písemný záznam uložený v portfoliu dítěte
	záznam	první do 30. 9., dále průběžně, každý ½ rok	učitelky	záznamový arch záznam do portfolia 1x ½ roku
	pozorování	průběžně	učitelky	záznamový arch
	výtvarný projev	První do 30. 9., dále 1x za ½ roku, dle potřeby průběžně	učitelky	výtvarná složka portfolia
Tematické celky	pozorování, hodnocení	po ukončení tematického celku,	učitelky, ředitelka, zástupkyně	písemné hodnocení po ukončení celku v rámci třídy, uložení v TVP
Podmínky vzdělávání	pozorování, hodnocení podmínek, ankety, připomínky	průběžně, dle ročního plánu Anketa – 1x za 2 roky	ředitelka, zástupkyně, učitelky, ostatní zaměstnanci, rodiče	účetní doklad
Životospráva	pozorování, hodnocení, ankety	každý ½ rok, dle potřeby, anketa – 1x za 2 roky	vedoucí strav., ředitelka,	HCCP, spotřební koš, vyhodnocení ankety
Psychosociální podmínky	Pozorování, hospitace	průběžně	Ředitelka, zástupkyně školy	písemný záznam

Mateřská škola, Tišnov, U Humpolky, příspěvková organizace
Tišnov, Cáhlovská 1686, 666 01, IČ: 49457560

Organizace školy	orientační vstupy, pozorování,	průběžně	ředitelka, zástupkyně,	písemný záznam
Řízení MŠ	náplně práce, hmotná zodpovědnost		ředitelka	deník pedagog. rady
	ŠVP PV	čtvrtletně	Zástupkyně, účetní	Osobní spisy
Personální a pedagogické zajištění	Pozorování, semináře,	průběžně	zástupkyně	záznam ze semináře, portfolia zaměstnanců
Spoluúčast rodičů	ankety	1x / 2 roky	ředitelka	záznam
	účast na akcích	průběžně	Učitelky, zástupkyně ředitelky	foto, záznam
DVVP	Plán hospitací	dle plánu	Ředitelka, zástupkyně ředitelky	záznam
		dle plánu	ředitelka zástupkyně ředitelky	zápis z porad
Dodržování vnitřních norem osob, BOZP, PO	pozorování	dle plánu	ředitelka, zástupkyně, vedoucí ŠJ, zodpovědní pracovníci	záznam
Jiná kontrolní činnost (požární kniha, BOZP, PO)	pozorování	měsíčně dle plánu	ředitelka, zástupkyně	záznam
Čerpání z rozpočtu mzdových prostředků	kontrola	měsíčně, pololetně, dle směrnice	ředitelka	účetní doklad